

ה"ת 49321/11/22 - יוסף אבו ריאש, מחמד אלחמאמדה, אברהים אלאעסם, פהאדי אלאעסם נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בבאר שבע

ה"ת 49321-11-22 אלאעסם ואח' נ' מדינת ישראל
ה"ת 13285-11-22 אבו ריאש ואח' נ' מדינת ישראל
לפני כבוד השופט אריה דורני-דורון

המבקשים
1. יוסף אבו ריאש
2. מחמד אלחמאמדה
3. אברהים אלאעסם
4. פהאדי אלאעסם
באמצעות עו"ד יהודית אביטן

נגד
המשיבה

מדינת ישראל
באמצעות החוקרים מרי פרץ-בוגנים, מוטי בוכנר ודרור יצחק

החלטה

1. לפניי שתי בקשות שונות להשבת התפוסים, שהם שני רכבים: בתיק הראשון (ה"ת 13285-11-22) מדובר ברכב מסוג ריינג' רובר שמספר לוחית הרישוי שלו 37148602 (להלן: הרובר), ובתיק השני (ה"ת 49321-11-22) מדובר ברכב מסוג קורבט שמספר לוחית הרישוי שלו הוא 57958002 (להלן: הקורבט).

2. ביום 8.1.23 התקיים דיון בעניין השבת הקורבט וביום 27.12.22 התקיים דיון בעניין השבת הרובר. מאז ועד היום לא הוגש כתב אישום בתיקים. עד היום חלפו 5 חודשים מאז התפיסה וכ-7 חודשים מאז פתיחת החקירה בכלליותה.

3. הדיון בעניינים של שני התיקים הינו בשל היות התפוסים חלק מחקירת פרשייה רחבה שהחלה בחקירת החשוד המרכזי המשותף לשני הרכבים ושאינו מבין המבקשים בחשד לפרשייה אחת של הלבנת הון, עבירות מס והונאת נושים באמצעות מתווה שיטה משותף של עסקאות רכבים. איש מן המבקשים אינו החשוד המרכזי אלא מעורבים שלגביהם טענה המשיבה כי הם עצמם חשודים ולשיטת זאת כוחם הם קורבנות של התנהלות החשוד המרכזי ללא ידיעה.

4. המדובר בשני תיקים שונים, מבקשים שונים, אך המחלוקת בין הצדדים נוגעת למבחנים ולתנאי השבה המצויים במחלוקת, ולפיה:

לשיטת הרשות החוקרת שחרורם של הרכבים בכל אחד מהמקרים יותנה בהפקדה של 30% מערך הרכב במזומן או בערבות בנקאית ובאת כוח המבקשים טוענת להשבה לכל היותר בהפקדה של 20% תוך נכונות ואף ניסיון הסדרה מול המשיבה שהיתרה בין 20% ל-30% תומר בערבות צד ג ושאר תנאי ההגבלה המקובלים.

באת כוח המבקשים טענה בין יתר הטענות כי מדובר במבקשים שאינם מודעים לחשדות כנגד עומר, החשוד המרכזי, שלגביו מוצדקת כל נקיטת צעדים. הרכישה בתמורה ובתום הלב, והעסקה עם גורמים אחרים. הם העושים מנהג בעלים. המבקשים אינם חשודים. הפגיעה בקניינם מצדיקה חלופה.

לעניין רכב הקורבט - נטען למנהג בעלים של המבקשים ושמקור הכסף כשר, לחוסר ידיעת המבקשים על אודות מעורבותו של החשוד. המשיבה טוענת להתחזות החשוד המרכזי עומר אלעאסם לחברה בשם בלו סקי המוכרת רכבים. דרכה הוא מלבין כספים באמצעות אחרים וכן באמצעות בני משפחה קרובים. למקורות המימון אין הסבר והגרסאות מחזקות החשד ביחס לכלל המעורבים.

לגבי הריינג' רובר צורפו אסמכתאות והסברים למקור הכספים. נטען כי היסוד הנפשי של המבקשים לא מוכח. גם החלופה אמורה להיות ולהתחשב לפי יכולתם הריאלית בסך 100,000 ₪ לכל היותר. ישנה פגיעה ב'שאי' וערך הרכב אינו גבוה כנטען. למול זה השיבה המשיבה כי מדובר בפרשייה חמורה. יש ראיות שהוצגו בדבר מעורבות כספית זרה בסכום משמעותי. המבקשים מודעים למעורבות כספית נוספת, כן צוין כי הרכב נבדק והוא ללא פגיעה ב'שאי' כך ששווי לפי מחירון יצחק לוי 948,000 ₪. **רכב זה משועבד לבנק הפועלים.** הגרסאות מחזקות החשד המיוחס לכלל המעורבים.

5. השאלות שעל הפרק:

- האם התפיסה הייתה כדין? האם קיים חשד סביר? האם תכליות התפיסה מתקיימות? האם קיימת חלופה שיש בה כדי שמירת האיזון בין הזכות הקניינית לבין צרכי התפיסה ובכללם החילוט בסוף ההליך הפלילי?
- האם המבקשים בעלים בתמורה ובתום לב וקניינם גובר על זכות החילוט? האם המבקשים עצמם חשודים בקשירת קשר או במעורבות או בביצוע בצוותא חדא או בעבירות מס?
- האם במסגרת חלופת התפיסה לצורכי חילוט יש להפקיד 30% מערך כל רכב בהתאמה או ניתן להפקיד פחות מכך בדרך של המרת חלק הסכום בערבות צד ג נוסף לשאר תנאי בטוחות, כגון הסבת מוטב הביטוח ועוד?
- האם יש הבדל בין רכב משועבד לרכב שאינו משועבד לעניין סכום ההפקדה והאם יש להתחשב בכך?

הדין

סמכות התפיסה והאיזונים בין עקרונות

א. סמכות התפיסה נועדה להבטיח את החילוט העתידי, אם וכאשר יורשע החשוד, והיא כרוכה בפגיעה בזכויות הקנייניות של החשוד או מעורבים אחרים, כשכנגד אותה הפגיעה עומד האינטרס הציבורי בחילוט העתידי. על כן, שומה על בית המשפט הדן בבקשה לשקול בכל שלב את הצורך בהמשך התפיסה לצורך הגשמת תכליתה

עמוד 2

ולאזן אינטרס זה אל מול הפגיעה בזכות הקניין, שצריכה להיות לפי חוק, במידתיות ולתכלית ראויה, ובשים לב לחלוף הזמן מעת התפיסה ולהתמשכות הפגיעה, ובשים לב לחזקת החפות העומדת לחשודים. ראו בש"פ 302/06 חברת **לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (12.3.06). הן בבחינת סיכויי ההרשעה וסיכויי החילוט בתום ההליך, והן בבחינת הנזק שנגרם לחשוד וחלופות תפיסה אפשריות.

צמצום מידת הפגיעה הקניינית הפרטית

ב. בית המשפט נדרש להגביל מידת הפגיעה ברכוש למינימום, ואם ניתן לשקול חלופת תפיסה כדי להבטיח את אפשרות החילוט או תכלית מתכליות התפיסה תוך פגיעה פחותה בקניין. יש להעדיף זאת על פני התפיסה הזמנית מקפיאת המצב לאורך זמן לא-מבוטל של תפיסת הרכוש והחזקתו עד תום ההליך המשפטי (בש"פ 6817/07 **מדינת ישראל נ' סיטבון** [פורסם בנבו] (31.10.07), וכן רע"פ 4526/18 **אלוביץ נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (5.08.18) (פסקה 17)).

ג. במסגרת האיזונים שעורך בית המשפט עליו להתחשב בסוג התפוסים, ביכולת ההפרעות מהם בתום ההליך ובאפשרות להקטנת הנזק הנגרם לחשודים, תוך שבית המשפט משווה לנגד עיניו בכל עת את חזקת החפות העומדת לחשודים, שבשלב זה הם בגדר חשודים בלבד (ע"פ 6532/17 **מדינת ישראל נ' חסדי דוד לעדת הבוכרים** [פורסם בנבו] (8.04.18)).

הבטחת החילוט

ד. יש לשקול הדרכים למנוע הברחת התפוסים באופן שיסכל את אפשרות החילוט הסופי (ראו: ע"פ 5140/13 **מדינת ישראל נ' אוסקר**, פסקה 9 [פורסם בנבו] (29.8.2013); ע"פ 80/19 **אהוד מאיר שאיבות בע"מ נ' מדינת ישראל**, פסקה 17 [פורסם בנבו] (11.8.2019); ע"פ 6009/19 **ביידון נ' מדינת ישראל**, פסקה 8 [פורסם בנבו] (23.10.2019)).

קיומו של חשד סביר

ה. בשלב הדיון בבקשה להשבת תפוסים נדרש בית המשפט לבדוק אם קיימת תשתית ראייתית מספקת ואם ניתן לנקוט אמצעים חלופיים שדי בהם כדי להבטיח את אפשרות החילוט) בש"פ 6817/07 **מדינת ישראל נ' סיטבון**, פסקה 36 [פורסם בנבו] (31.10.2007); ע"פ 6532/17 **מדינת ישראל נ' חסדי דוד לעדת הבוכרים**, פסקה 29 [פורסם בנבו] (8.04.2018); ע"פ 2344/22 **דוגה נ' מדינת ישראל**, פסקה 12 [פורסם בנבו] (24.05.2022)).

בדרך כלל ההפקדה היא 30% משווי כלל הרכב ולא רק מהחלק הכספי של העבירה: פסיקת בית המשפט העליון ברכב משועבד - 20% מכלל ערך הרכב. רכב לא משועבד - 30% משווי כל הרכב.

ו. בבש"פ 2346/21 **ראמי עמר נ' חברת מימון ישיר** (14.7.2021)
(להלן: "ראמי") נקבע כי כאשר מדובר ברכב משועבד אין לגזור את סכום ההפקדה מתוך הסכום ששולם עד כה למלווה אלא מתוך שווי הכולל של הרכב, ואין זה משנה אם הרכב ממושכן אם לאו, או אם ניטלה הלוואה לשם מימון רכישתו אם לאו, ואת ההפקדה הדרושה לצורך שחרור רכב תפוס יש לגזור משווי המלא של הרכב, ואין הבדל לעניין זה בין רכב שתמורתו המלאה כבר שולמה או לא. בפסק הדין לא התערב בית המשפט בהפקדה בשיעור של 20% משווי הרכבים למרות ששיעור של 30% הוא המקובל, כי מדובר ברכבים משועבדים.

"בית המשפט המחוזי קבע כי "במקרה דנן אכן יש להתחשב בעצם השעבוד", ונתן לכך ביטוי בקבעו כי גובה ההפקדה ייקבע לפי 20% משווי הרכבים, ולא לפי 30% משוויים כמקובל בפסיקה (בש"פ 2224/15 מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקאות 9-10 (2.4.2015); בש"פ 3616/11 זגורי נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 16 (24.5.2011); בש"פ 5550/08 שמעון נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 (8.7.2008)). המבקש אינו מסתפק בכך, וטוען כי היה צורך לתת ביטוי לכך שהרכבים משועבדים ושלא כל התמורה בעדם שולמה גם באופן זה שגובה ההפקדה לא יגזר מתוך שוויים הכולל של הרכבים, אלא מתוך הסכום ששולם עבורם עד כה. ואולם, כבר נקבע בפסיקת בית משפט זה כי "כאשר תפיסת נכסים נעשית על מנת להבטיח אפשרות לחלט את החפץ, יש טעם בקביעת תנאי כספי המקיים מתאם עם ערכו הכלכלי של הנכס" (בש"פ 6529/10 מגידש נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 6 (21.9.2010); וראו גם: בש"פ 8009/07 מ.ג.ש מיכאל עבודות בטון ופיתוח בע"מ נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] עמ' 6 (14.2.2008); בש"פ 342/06 חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] עמ' 15 (12.3.2006)). מהאמור עולה כי המבקש למעשה תוקף את אופן יישומה של הלכה זו בעניינו הפרטני; וכפי שטענה המדינה, אין מקום ליתן רשות ערר כאשר עניינה של הבקשה הוא בשאלת יישומה של הלכה קיימת.

ז. בבש"פ **זגורי נגד מדינת ישראל** ת"ק על 2011 (2) 2298 נקבע כי סכום ההפקדה של 30% משווי רכב הינו סביר ואחוז זה הינו דבר שבשגרה במקרים דומים.

יובהר כי ביחס לפס"ד ראמי קיימת אפשרות לשיקול דעת של 20% משווי הרכב כולו בהקשר לרכב **משועבד** וכן כזה שלא שולם כולו על ידי המבקשים.

בהתייחס לטענה שרק חלק מרכישת הרכב כספים אסורים

ח. בע"פ 2333/07 **תענך נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (12.07.10), נקבע כי במקרה של ערבות של סכומי כסף שמקורם באיסור, המהווים "רכוש אסור" כמשמעותו בסעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, עם סכומי כסף כשרים, לאחר שנטמנו זה בזה, סכום הכסף כולו מהווה "רכוש אסור" אשר ניתן לחלוטו (פסקה 265). ראו גם ע"פ 4980/07 **כהן נ' מדינת ישראל**, פסקאות 35-37 [פורסם בנבו] (4.11.10), וכן בש"פ 5723/14 **שיר נ' משטרת ישראל**, פסקה 12 [פורסם בנבו] (3.11.14).

תפקיד החילוט בעבירות כלכליות

ט. בע"פ 6145/15 **פישר נ' מדינת ישראל**, פסקה 2 [פורסם בנבו] (25.10.15) תוארה התכלית הקובעת את כלל הכספים ללא דיוק בחלקי המעשה הכספי המבוצע בהקשרם:

חוק איסור הלבנת הון נועד להתמודד עם מקורות המימון של פעילות עבריינית מאורגנת ומתוחכמת. לשם כך, החוק מאפשר לחלט ממלכין ההון רכוש בשווי הרכוש בו נעברה העבירה כולה, גם אם הסכום אותו קיבל המלכין כעמלה על פעולותיו היה נמוך יותר...

י. בדנ"פ 2168/20 **בלווא נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (17.06.20) דחתה כב' הנשיאה חיות בקשה לדיון נוסף. בפסק הדין בע"פ 6339/18 נקבע כי יש לכלול במסגרת הרכוש שהינו בר חילוט לפי סעיף 21(א) לחוק איסור הלבנת הון את כלל הרכוש שנעברה בו העבירה, ולא רק את הרווח שהשיג העברין בשל כך. ראו עוד: ע"פ 3725/19 **מדינת ישראל נ' זידאן** [פורסם בנבו] (27.01.20); בע"ח (מרכז) 55233-01-16 **מדינת ישראל נ' נחמני** [פורסם בנבו] (4.04.16); בע"ח (מחוזי חי') 19927-03-15 **מדינת ישראל נ' כעכוש** [פורסם בנבו] (19.09.15).

ההכרעה ונימוקה

בחינת החשד הסביר

6. מעיון בכלל המובא לפניי ובהבהרות שביקשתי עולה כי קם חשד סביר לביצוע העבירות מושא תיק החקירה ובכללן הונאת נושים, הלבנת הון והעלמת מס בהיקף כספי גדול, כאשר השיטה הינה שימוש באנשי קש בחשבונות אחרים ובביצוע בתחכום על ידי אחרים, וביחס למבקשים קיים חשד סביר הנובע מידעתם על אודות מעורבות כספית של החשוד המרכזי או מי מטעמו והעדרי רכישה בתום לב ובתמורה מלאה. גרסאותיהם של המבקשים מעלות תמיהות באשר למקור הכספים וחוסר התאמה המחייב במסגרת האינטרס הציבורי המשך התפיסה או חלופתיה

בנטייה לחומרה באיזון הנדרש בשלב זה, גם ביחס לחשוד העיקרי עומר אלעאסם וגם ביחס למבקשים הרשומים הפורמליים [ראו בתיק הריינג' רובר (ה"ת 11-22-13285) במ/20-במ/29; במ/1 ובכלל זה המסמך על אודות מקור הכסף שהיה מעורב ברכישה; במ/28, ש' 12, 44-60; במ/26, ש' 103, 150; במ/27, עמ' 1; במ/24, ש' 49; במ/25, ש' 173; במ/29, פ' 154, 156, 157 המסומנות; ובתיק הקורבט (ה"ת 11-22-49321) במ/1-א-במ/19 ובכלל זה במ/13, ש' 72, 93].

7. כעולה מחומר החקירה סנכרון הגרסאות הסותרות של כלל המעורבים תומך בחשד הסביר לדרגותיו. הרשות החוקרת התקדמה בפעולות החקירה אל מול תחכום הביצוע. תכלית התפיסה לצורכי חילוט בהתאם לחשד הסביר מספיקה אל מול החשוד המרכזי עומר אלעאסם ודי בכך כדי להותיר התפוסים בידי הרשות במסגרת ההליך הפלילי, מבלי לפגוע בזכות מיצוי כל טענה במסלול האזרחי.

8. בחנתי היטב חומר החקירה, דרשתי ולא הרפיתי מקבלת מלוא התמונה נכון להיום, ונמצאתי למד כי החשד הינו גם כלפי העושה המרכזי וגם כלפי הגורמים המעורבים, היינו המבקשים. אין מדובר ברכישה בתום לב בהתייחס לחשד המרכזי, ויתרה מכך, הרכישה גם ללא מעורבות של החשוד המרכזי הפרשה כולה חשודה בעבירות מס מצד המבקשים, וכלל הרכב כולו "מוכתם", ואין לראות במבקשים רוכשים תמימים בתמורה מלאה בתום לב. גם התמורה "לא מלאה", גם הרשומים כבעלים בפועל ודקלרטיבית, גם מועדי התשלום, הסכומים הנסתרים והסותרים וגם מקורות המימון בשני הרכבים מציבים את המבקשים בחזית החקירה ולא בשוליה, וזו אינה עולה כדי "תום לב" בשלב זה של החקירה.

בעניין רכב הריינג' רובר

9. ב-8.9.22 ניתן צו התפיסה. שווי הרכב ב-27.12.22 היה ₪948,000. ב-5.4.22 נרשם משכון על הרכב לטובת בנק הפועלים נכון לאותו יום, כשהשעבוד המקורי היה ₪200,000. לפי עדכון הסנגורית לאחר מספר תשלומים עומד היום על כ-₪170,000, ולפי דברי נציג הרשות החוקרת בדיון - ₪100,000. הרכב רשום על שם אבו ריאש. על פי התשתית הראייתית בהתאמה למעקב כספים מהחשוד המרכזי פושט הרגל, עומר, על רכב זה במסגרת החשד הסביר שולם ₪320,000. לכך יש סימוכין וראיות שאינן ניתנות לסתירה.

בעניין רכב הקורבט

10. ב-8.9.22 ניתן צו התפיסה. הרכב רשום על שם איברהים אלעאסם. שווי הרכב נכון למחירון לוי יצחק נכון ליום 8.1.23 הוא ₪570,000. על פי התשתית הראייתית בהתאמה למעקב כספים מהחשוד המרכזי פושט הרגל, על רכב זה במסגרת החשד הסביר שולמו ₪214,000. לגבי רכב זה לא צוין שעבוד, אך מאוחר יותר בדיון דרשתי פרטים לעניין זה, ונציג הרשות החוקרת טען כי לאחר בדיקה רכב זה אף הוא משועבד בכ-₪100,000. הרכב יובא ביבוא אישי ונרשם כבעלים ראשון על שם איברהים אלעאסם.

הונאה והלבנת הון

11. מדובר בחשדות להונאה של החשוד המרכזי בהיקף כספי כולל של כ-6 מיליון. שווי הרכבים אינו מספיק לחילוט ככל שיתבסס החשד ויגיע כדי כתב אישום במצב בו החשוד העיקרי "בהליכי חדלות פירעון" ובכל זאת סבור בית המשפט כי הותרתם ללא שימוש עד לסיומה של החקירה וההליך מצדיק חלופה גבוהה ממשית במסגרת כלל האיזונים הרלוונטיים בין ערכי היסוד המתנגשים ותכליות התפיסה.

12. הסבת מוטב הביטוח אין בה די לצורכי חילוט שכן קיים חשש להונאה גם לאחר שחרור התפוסים שסופו שוקת שבורה. מי שנחשד בהונאה בהיקף גדול וכשיטה, חזקה ולפחות החשש ששיטה זו לא תיפסק בהכרח כלפי רשות אחת. גם לו היה מדובר בחשוד שכספי עבירות מגולמים ברכישת הרכבים ואין חשודים נוספים, די בכך כדי לקדם במסלול הפלילי שיקולי חילוט בסוף ההליך.

החשד הסביר כלפי המבקשים ו"מנהג הבעלים"

13. במקרה דנן, ההצדק כלפי המבקשים נובע גם מצד היותם חשודים, כאשר בשלב זה קיים גם לגביהם חשד סביר, המחייב מתן אפשרות מיצוי ומימוש פסק הדין בסופו של יום, יהיו חלקם ודרגתם אשר יהיו. החשד נובע מצד הקשר לקיומם של כספים זרים ברכישת הרכב, מן ההתנהלות הכוללת ומעדות ה"מתווכים" לאופן קבלת הוראות הרישום וגם בנוגע לסכומים המשמעותיים המיוחסים למבקשים בהתאמה והסבריהם למקורות המימון.

14. הרישום או "מנהג הבעלים הפורמלי" בתשלום קנס עבירות תנועה בעת שימוש מוקדם ברכבים טרם תפיסתם אינו פוטר החקירה ותפיסת נכסים החשודים כחלק ממנגנון הונאה וחקירה של הלבנת הון בהיקף כספים משמעותי של כ-6 מיליון ₪ בתחכום. אין בשאלת השיתוף או השימוש הקנייני ואף לא הרישום הדקלרטיבי למנוע תפיסה לצורכי חילוט בחקירת שותפות או ידיעת קיומם של כספי החשוד המרכזי או אשתו בהברחת כספים מנושים או עבירות מס, בתפוסים, שהרי היא עיקר החשד ומהותו, הברחה עבריינית באמצעות אחרים, הנוהגים "מנהג בעלים" והרכב רשום על שמם.

הקורלציה בין "חלופת זמן" ו"הפקדה ריאלית לביצוע" - לתנאי חלופת תפיסה.

15. זאת ועוד, העדר היכולת הכספית להפקיד הבטוחה אינו יכול לשמש נסיבה להקל באפשרות מיצוי הדין באחרית, שהרי חלופת התפיסה אמורה להבטיח את תכלית התפיסה. אולם בדומה לחלופת מעצר אין להורות על שחרור בתנאים לא ריאליים שיש בהם כדי ביטול מעיקרה החלטת החלופה, אלא יש ליתן פרק זמן סביר בנסיבות החקירה להסדרה, ובאופן מדורג תלוי זמן סביר יש לשקול הקלה הכפופה אף היא לתכליות השחרור או התפיסה.

16. עד כה חלפו כ-5 חודשים. לו היה פרק הזמן כחודשיים ימים בלבד, יש להניח כי נקודת האיזון הייתה אחרת לרעת המבקשים. קיימת קורלציה לפיה ככל שזמן החקירה ארוך יותר, ללא גיבוש מסקנותיה, כך תיטה נקודת האיזון לטובת הקלה בתנאי השחרור לטובת השימוש בקניין הפרטי - מבלי לפגוע בשאר פרמטרים המחייבים כגון חומרת

העבירה, היקפה, מספר המעורבים, מורכבות החקירה, תכליות התפיסה והסיכון ועוד.

פוליסת ביטוח אינה מאיינת סיכון של הברחה והונאה

17. לענין פוליסת הביטוח: לו יצויר כי פוליסת הביטוח לא תמומש בקרות מקרה החשוד ככזה שאינו עומד בתנאיה כגון הונאה כפולה במצג או בתחבולה מוכחת, והברחה תחת לוחית זיהוי מזויפת ל"משחטות" בשטחי יו"ש כי אז כל שיוותר בידי הרשות החוקרת הוא הכספים במזומן או הערבות הבנקאית ובהכבדת גבייה ערבות צד ג' באשר נקבעה והצורך בהליכים כנגד ערבים לטענותיהם. גם שעבוד של הרכב, כשאין החפץ עצמו בידי הרשות למימוש משכון אינו ניתן להעביר למימוש בהעדרו. לכן ריבוי הבטוחות אינו עניין של כפל וריבוי ביתר אלא ריבוי מסתבר לכיסוי בחסר. פעם חשד להונאה תמיד חשד להונאה ו"האמון" אינו דר בכפיפה אחת עם חשד זה.

18. האפשרויות כשמדובר בהפקדה הן: הפקדה כספית, ערבות בנקאית, או שעבוד נכסי מקרקעין לאחר בחינה פיננסית של שוויים, בניכוי סכום שעבודם לבנק והוצאות כינוס הנכס כשהוא תפוס.

האמון - עקרון יסוד - במעצרים ובתפוסים

19. עקרון דומה של חלופת תפיסה במכלול השיקולים הריאליים ובחלופת תקופת חקירה משמעותית של 5 חודשים בשונה מפרק זמן קצר, מופעל גם בשאלות חלופות מעצר לא אחת בעבירות שעולה מהן ונסיבותיהן או מנסיבותיו של חשוד - חוסר אמון. עבירות שמהותן הברחה הונאה כלפי רשות במאפייניהן, מקימות חשד בהסתברות גבוהה לפיו הונאה אינה יכול להצדיק אמון ולכאורה יש להימנע מסיכונים במתן אמון ולהימנע מהליך ארוך בסופו "יברחו הסוסים מהאורווה" ופסק הדין יוותר כאבן שאין לה הופכין כשרווחי העבריינות פוזרו בהנאה לכל הסובבים ונשמרו בכספות אחרים לאחרית ימים, והתחשבות החשודים.

חדלות פירעון, שיטה וחשד סביר לעבירות בהיקף של כ-6 מיליון ₪

20. גם העובדה כי החשוד המרכזי והמשותף מצוי בהליכים של חדלות פירעון בעוד הוא מתנהל ומנהל עסקאות במיליוני שקלים, כל זה אך מוסיף לסיכון ומידת הבטוחה בקורלציה לעוצמת סיכון זה. שקלתי מהו האיזון הראוי בנסיבות הכוללות בכל אחד מהתיקים 'שניים שהם אחד' כלפי החשוד המרכזי, אך שניים שהם ביחס לראיות בהקשרם של המעורבים המבקשים שאף הם חשודים בשלב זה בהתאמה.

התפוסים עצמם חלק אינהרנטי של העבירה ורכישתם באמצעותה

21. זאת ועוד, כאשר עבירה עצמה מתהווה בתפוס כחלק אינהרנטי הימנה חלופתו של זה תהיה מוקפדת ומכבידה יותר, בשונה לתפוס שאינו חלק מעבירה. במקרה דנן עסקאות הרכבים נחשדות כחלק מהשיטה להברחת ההון

והלבנתו ושאר העבירות הכלכליות בסכומים גבוהים ובתחכום שותפות ומעורבים. הרכבים עצמם הם ההנאה מההברחה וההלבנה, ההשתמטות והונאת הליך משפטי. ברכבים עצמם מגולמת הכספת להברחת כספי המדינה או כספי נושים. הרכבים הם הכספת.

22. החשוד המרכזי חשוד כעושה שימוש באחרים בידיעתם ויש ליתן הכלים לאפשר חקירה יעילה לתכליתה בכל הנוגע ליסוד הנפשי שאינו קל לחקירה. מי שהבריא או היה שותף להברחה חשוד גם בהברחת החלופה ופרצותיה, ובכל זאת בית המשפט הגביל עצמו לתקרת המחלוקת בין הצדדים ולא מעבר לכך.

התפיסה או הסעד הזמני לתכליותיו השונות בדין הפלילי והאזרחי נועדו להבטיח סיום ממשי אפקטיבי של הליך משפטי לתכליותיו

23. גם בדין האזרחי המבקש להבטיח באמצעות הסעד הזמני מימוש פסק הדין לכשיינתן, וקל וחומר בדין הפלילי שתכליתו ענישה עבריינית לכשיינתן גזר הדין, הסעד הזמני של התפיסה או חלופתה ניתן, מקום שקיים יסוד הכבדה ויש צורך בהבטחת התפיסה או חלופתה לצורך תכלית המימוש או החילוט. הכבדה בדין הפלילי הוא דרגת הסיכון בשלב החקירה עד להגשת כתב אישום ואחריו עד לגזר הדין, שאי מתן סעד התפיסה הזמנית ימנע האפשרות בסופו של יום לחלט התפוס כחלק מענישה כלכלית ומיגור העבריינות העושה שימוש בתפוסים ובשמות פורמאליים אחרים במסגרת העבירה.

24. החילוט בסופו של ההליך הפלילי לא יכול להתבצע בתנאי הכבדה ומרדף אחר כספי החילוט. אם במאזן הסיכון אל מול הפגיעה הקניינית הסיכון להכבדה ביכולת לממש החילוט בבוא היום גדול בצמצום סכום ההפקדה, יש לשקול החלופה או טיבה ולהימנע ממתן חלופה שאינה "חלופה" אלא "מקח וממכר" בסיכונה של הרשות- כל חברה מתוקנת - בתכלית ההליך הפלילי.

האיזון - חלופת הזמן - חלופות הפקדה לא ריאליות -אין ממי להיפרע

25. במסגרת האמור, ובהשוואה לדיני המעצרים במעצרו של אדם, כשעצור אמור להשתחרר אינו יכול לעמוד בתנאי חלופה בפרק זמן סביר, הדבר מחייב שיקול איזוני מחודש ככל שסבור בית המשפט כי רף גבוה מידי ולא ריאלי של הפקדה כספית עלול להותיר אדם במעצר- שלילת חירות, כך אמור להיות ולהיבחן עיקרון דומה בכל האמור בחלופת תפיסה ושליטת חירות קניינית, ביחס לחלופת הזמן.

יכולת ריאלית ומאמצי באת כוח המבקשים לפתרון

26. לעניין הריינג' רובר התרשמתי כי קיים קושי לגייס את הסכום הממשי של 30%. בית המשפט הציע תחילה אף ערבות צד ג' שתגיע בסך כולל ליותר מ-30% אלא שערבות צד ג' מחייבת הליכי גבייה בשונה מערבות בנקאית ואין להכביד אם לא בהסכמה על תכלית התפיסה. במועד הדיון הראשוני דין הבקשה היה להידחות בהיותו קצר מידי

לחקירה כלכלית. היום 5 חודשים ממועד התפיסה, הכף נוטה לשיקולים רחבים ולאזונים במכלול העקרונות הרלוונטיים. באת כוח המבקשים פעלה מול המשיבה בניסיון למצוא חלופה משלימה. היום נפתחה בפניה גם אופציה נוספת של שעבוד מקרקעין.

מבחן העדר יכולת הפקדה בחלוף 5 חודשים זמן סביר לשיקולי איזון נוסף

27. גם עליית ההידברות בין הצדדים על שרטון, לא הולידה תשלום של 30% בפועל ונטילת הרכב קניינית הרכב כאבן שאין לה הופכין, ולפיכך ביחס לשעבודם של הרכב ההחלטה נטתה לצמצום בהתאם להלכת בית המשפט העליון ב"ראמי" צמצום חלקי משום חלק השעבוד וכן החשדות כלפי כלל המעורבים כולם והאפשרות להיפרע בדרגת סיכון גבוהה.

בהלכת "ראמי" ובמקרים דנן בהתאמה לא כל סכום הרכישה שולם על ידי המבקשים. יתמה השואל מדוע יש להשיב רכבים החשודים כי ברכישתם בוצעו עבירות כלכליות על ידי כלל המעורבים? נראה כי התשובה לכך נעוצה בסיטואציה ההפוכה לפיה, משך חודשים לא נעשה שימוש ברכבים היורדים בערכם, קניין פרטי שנתפס והוקפא משימוש, ולבסוף החקירה ברף הראיות הנדרש בהליך הפלילי עשויה זו להסתיים בחלוף זמן רב ללא העמדה לדין או ללא הרשעה בדין או בהעמדה לדין בעבירות מינוריות יותר כלפי המבקשים. איזון זה מחייב קורלציה ואיזון תוך התקדמות החקירה בקצבה במורכבותה בשלב חשדות בלבד.

זמן סביר- התנהלות החקירה - מורכבות חקירות כלכליות :

28. עוד יצוין כי גם הרשות החוקרת בדיון האחרון הבהירה כי החקירה התעכבה בעיצומה אך גם לקראת סיומה:

לשאלת ביהמ"ש אם יש צפי למועד הגשת כתב האישום - התיק טרם הועבר לפרקליטות. מטבע הדברים במהלך התקופה היחידה החוקרת ואנוכי נדרשנו לעסוק בדברים נוספים, דחופים, והם גרמו קצב עבודה נמוך יותר. איני יכול לשלוט במועד הגשת כתב האישום, אבל אני סבור שבתקופה הקרובה. גם מניסיוני לא אוכל להשיב כי היחידה היא יחידה חדשה, בת חצי שנה. אני יכול לומר שיש עוד כשבועיים וחצי עבודה.

29. יובהר כי בית המשפט ער לתופעה הקשה של העבירות הכלכליות ביחס לרכבים במיוחד רכבי היוקרה שהפכו אמצעי להלבנת כספים ועבירות מס ומחויב במתן משקל לצורכי החקירה ומימושה באחרית ולהקטנת סיכונים אם לא, במיוחד בשלב של החשד טרם הגשת כתב אישום. יובהר כי אין באמור כדי פגיעה באפשרות לבקש כל בקשה לאחר הגשת כתב אישום בכל הנוגע לתפיסה או החמרת התנאים או באותה מידה ההיפך מקץ 180 יום ללא התקדמות או כל התחזקות החשד.

הבחנה בין רכב ממושכן לרכב שאינו ממושכן בנסיבות המתאימות החריגות

30. בחרתי שלא לקבוע דיכטומית 30% ואין בלתו ללא הבחנה בין רכב משועבד ללא משועבד בהתאם להלכת "ראמי" משום ששעבוד משליך על היקף החילוט הריאלי ביחס לאחוז הנגזר להפקדה מסך שווי הרכב כולו גם ביחס לחשוד עומר אלעאסם וגם ביחס לחשודים המבקשים. נתתי דעתי לשקול שיקול דעת המותאם לכל הנסיבות ביחס לכל רכב ורכב מבלי לפגוע במדיניות השיפוטית העקרונית ובהתאמה לרכב ולחשד ביחס למבקשים וחלקם בשלב החקירה טרם חלוף 180 הימים.

31. בחנתי גם התנהלות והצעות שהוצעו בפועל והחובה לבחון יכולות ריאליות לאחר פרק זמן סביר של חקירה אל מול תנאי שעבוד של רכב לבנק ככל שקיים כאמור בהלכת "ראמי" (20%) אל מול בש"פ 3616/11 **זגורי נגד מדינת ישראל** תק. על 2298 (30%), וכן בחינה האם חלפו 6 חודשים לצורכי החקירה כאמור בסעיף 35 לפסד"פ.

32. שקלתי גם את העובדה כי מדובר בחשד סביר בפרשה בשיטה ובתחכום, חשוד מרכזי שמנהל הברחת נכסים, ושביקש להיות מוכרז כפושט רגל. חשוד שמבקש להימלט מנושיו והיום גם המדינה חלק מנושים אלו ועליה להתגונן מפניו. לעובדה זו יש משקל בהטיית הכף לאיזון אותו ביקשתי בזה להורות במקרה זה.

33. בחנתי את פסקי הדין שהובאו על ידי באת כוח המלומדת, ונראה כי המגמה הכללית של הפסיקה עולה בקנה אחד עם האמור לעיל, מבלי לפגוע בשיקול הדעת המופעל בכל מקרה לגופו ונסיבותיו.

34. שקלתי כמצוות הפסיקה מכלול השיקולים והאיזונים, ומסקנתי:

א. לעניין הרינג' רובר לגביו קיים שעבוד לבנק כ-170,000 ₪ מתוך 948,000 ₪ יש להעמיד את ההפקדה על 25% בפועל.

ב. לעניין הקורבט לגביו על פי העדכון בדיון שקיים שעבוד של 100,000 ₪ מתוך 570,000 ₪ יש להעמיד ההפקדה על סך של 25% בפועל.

ג. הסכומים באומד בין 30% ביחס לשווי כל רכב בהפחתת השעבוד לבין 25% לשווי המלא - דומה. אין מדובר בחישוב אריתמטי מדויק של הערכת הסיכון אלא שסבירות הסכום המופקד היא שאלה שבאומד ובהערכה על פי עקרונות ואיזונים.

ד. הפקדה עשויה להיות **סכום כספי** או **ערבות בנקאית** או **שעבוד** לטובת הרשות החוקרת או משטרת ישראל של **מקרקעין** בבעלות המבקשים או צד ג' לאחר בחינת שווי נקי לאחר ניכוי הלוואות ומשכון וניתן ליצור תמהילים בהתאם ליכולתם הריאלית של המבקשים.

ה. כמו כן יובהר כי נקודת האיזון עשויה להשתנות בחלוף 180 ימי החקירה ובהתאם להתקדמותה, וכן ביחס לחיזוק החשד ועוצמתו בראיות ממשיות ומטעם מבורר.

שווי הרכב להפקדה של אחוזים הינו בהתאם ליום התפיסה. מועד זה מגלם את הערך הכספי של החלופה ואין בודקים שווי הרכב בכל חודש שחולף ממועד התפיסה.

סוף דבר

35. לאור כל האמור ובמכלול האיזונים והשיקולים, הריני מורה כי שני הרכבים בשתי הבקשות ישוחררו בתנאים המגבילים הבאים

לעניין ההפקדה במזומן או בערבות בנקאית:

א. לעניין רכב הריינג' רובר המשועבד לבנק הפועלים:

ההפקדה במזומן או בערבות בנקאית תעמוד על סך 25% משווי הרכב לפי מחירון לוי- שווי הרכב נכון ליום התפיסה בהתאם לבדיקה 948,000 ₪.

ככל שתוגש בקשה להארכת התקופה מעבר ל180 יום שאמורים להסתיים ב8.3.23 מטעם מבורר ובראיות ממשיות, ישקול בית המשפט המכלול לרבות ביטול תנאים באופן מלא או חלקי או כל שינוי בחלופת התפיסה במכלול שיקול הדעת ביחס למסד הראייתי.

ניתן יהא להמיר הסכום המופקד בשעבוד נכס מקרקעין של צד ג' או של המבקשים לאחר בדיקת הזכויות שווי נקי לאחר ניכוי משכונות לבנק. יובהר כי במקרה זה הנני מורה כי לא יעלה שווי ההמרה על מחצית

ב. לעניין רכב הקורבט, משלא ברור אם יש שעבוד אם לאו:

הפקדה במזומן או בערבות בנקאית על סך של 25% משווי הרכב לפי מחירון לוי יצחק שווי הרכב נכון ליום התפיסה 8.1.23 570,000 ₪.

ככל שיתברר כי לרכב זה אין כל שעבוד ומדובר בטעות או הצהרה שגויה בדיון , כי אז יעמוד סכום ההפקדה על סך של 30% כפוף לאמור להלן.

ככל שתוגש בקשה להארכת התקופה מעבר ל180 יום שאמורים להסתיים ב8.3.23 מטעם מבורר ובראיות ממשיות, ישקול בית המשפט המכלול לרבות ביטול תנאים באופן מלא או חלקי או כל שינוי בחלופת התפיסה במכלול שיקול הדעת ביחס למסד הראייתי.

ג. ביחס לשני הרכבים ובנוסף תנאים לאמור לעיל:

- (1) צו איסור דיספוזיציה בכל רכב מושא הבקשות ברישומי במשרד הרישוי.
- (2) הקמת פוליסת ביטוח מקיף לכל רכב ובהן שעבודה למשטרת ישראל או הרשות החוקרת, והתחייבות כי הפוליסה תחודש מדי שנה עד לסיום ההליך הפלילי כלפי המבקשים בהתאמה וכן כלפי החשוד המרכזי עומר אל עאסם.
- (3) תשלום אגרות גרירה ואחסנה.
- (4) הצהרה חתומה מאומתת ע"י באת כוח המבקשים לפיה מרגע קבלת ההודעה כי בית המשפט קבע כי יש לחלט מי מהרכבים או שניהם , מתחייבים המבקשים להשיב בתוך 48 שעות את הרכבים בהתאמה למשטרת ישראל.
- (5) יובהר כי אין באמור כדי לקבוע מסמרות בכל הנוגע לבקשה להארכת התפיסה ככל שתוגש כדין במזכירות. אולם, מומלץ לצדדים להידבר במכלול העקרונות והשיקולים מושא החלטה זו ואחרות רלוונטיות.

זכות ערר כחוק.

ניתנה היום, ב' בשבט תשפ"ג, 24 בינואר 2023, בהעדר הצדדים.

חתימה